

OLIMPIADA NAȚIONALĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ* - OLAV

Etapa locală
09 februarie 2025

nivelul 1 – clasele a IX-a și a X-a

Varianta 2

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde, pe foaia de examen, la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

VIAȚA LUI PI

de Yann Martel

Vasul s-a scufundat. A scos un sunet ca un scrâșnet monstruos de metal. Lucrurile au bolborosit la suprafață și apoi au dispărut. Totul țipa: marea, vântul, inima mea. Din barca de salvare am văzut ceva în apă. Am strigat:

— Richard Parker, tu ești? E așa de greu să văd. Of, de s-ar opri ploaia! Richard Parker? Richard Parker? Da, tu ești!

Îi vedeam capul. Lupta să rămână la suprafața apei.

— Iisuse, Marie, Mahomed și Vishnu, ce bine-mi pare că te văd, Richard Parker! Rezistă, te rog. Vino în barcă. Auzi fluierul ăsta? TRIII! RIII! RIII! Ai auzit bine. Înoată, înoată! Ești un înotător puternic. Sunt numai treizeci de metri.

Mă văzuse. Părea cuprins de panică. A început să înoate în direcția mea. Apa din jurul lui se învârteja sălbatic. Părea mic și neajutorat.

— Richard Parker, poți să crezi ce ni s-a întâmplat? Spune-mi că este un vis urât. Spune-mi că nu e adevărat. Spune-mi că sunt încă în cabina mea de pe „Tsimtsum”, că mă învârtesc și mă răsucesc, și că în curând mă voi trezi din acest coșmar. Spune-mi că sunt încă fericit. Mamă, înger păzitor, înțelept și scump, unde ești? și tu, tată, dragul meu plin de griji? Și tu, Ravi, eroul magnific al copilăriei mele? Vishnu să mă păzească, Allah să mă apere, Hristos să mă mântuiască, nu pot să suport! TRIII! RIII! RIII!

Nu eram rănit, dar nu mai trăisem niciodată o durere atât de puternică, o atare biciuire a nervilor, o asemenea suferință în inimă.

Nu va reuși. Se va îneca. De-abia mai înainta, iar mișcările îi erau încete. Nasul și gura îi rămâneau scufundate în apă. Numai ochii îi erau ațintiți asupra mea.

— Ce faci, Richard Parker? Nu iubești viața? Continuă să înoți atunci! TRIII! RIII! RIII! Dă din picioare. Dă! Dă! Dă!

Se agită în apă și încercă să înoate.

— Și ce s-a întâmplat cu familia mea lărgită — animalele, păsările, reptilele? Și ele s-au înecat. Tot ce am iubit în viață a fost distrus. Iar eu nu pot primi nicio explicație? Trebuie să sufăr chinurile iadului fără niciun semn din ceruri? În cazul acesta, la ce mai e bună rațiunea, Richard Parker? Nu înseamnă ea oare mai mult decât să te pricepi la chestiunile practice — să obții mâncare, să te îmbraci și să ai un adăpost? De ce nu poate rațiunea să răspundă la întrebări mai grele? De ce putem pune întrebări la care nu avem posibilitatea să răspundem? De ce atâtea pregătiri, când avem atât de puțin de aflat?

De-abia își mai ținea capul deasupra apei. Privea în sus, uitându-se la cer pentru ultima oară. În barcă era un colac de salvare cu o frânghie legată de el. L-am aruncat și l-am agitat în aer.

— Vezi acest colac, Richard Parker? Îl vezi? Prinde-l! HAI! O să încerc din nou. HAI!

Era prea departe. Dar vederea colacului de salvare zburdând spre el îi dădu speranță. Se învioră și începu să lovească apa cu lovituri puternice și disperate.

— Așa, foarte bine! Unu, doi. Unu, doi. Respiră când poți. Ai grijă la valuri! TRIII! RIII! RIII!

Inima îmi înghețase în piept. Eram bolnav de durere. Dar n-aveam timp pentru lamentări. Trebuia să fiu activ. Ceva din mine continua să se agațe de viață, nu dorea să renunțe, voia să lupte până la capăt. De unde aveam acest curaj, nu știu.

— Nu e ironic, Richard Parker? Suntem în iad și totuși ne e frică de nemurire. Uite ce aproape ești! TRIII! RIII! RIII! Ura, ura! Ai reușit, Richard Parker, ai reușit. Prinde! HAI!

Am aruncat colacul cu putere. A căzut în apă chiar în fața lui. Cu ultimele picături de energie, s-a întins și l-a apucat.

— Ține-te bine, te trag înăuntru. Să nu-i dai drumul, încordează-te în timp ce eu trag. În câteva secunde vei fi la bord și o să fim împreună. Stai puțin. Împreună? Vom fi împreună! Oare am înnebunit?

Mi-am dat seama ce făceam. Am smucit de frânghie.

— Dă drumul la colac, Richard Parker! Dă-i drumul, am spus. Nu te vreau aici, înțelegi? Du-te în altă parte. Lasă-mă în pace. Pleacă. Îneacă-te! Îneacă-te!

Dădea cu putere din picioare. Am înhățat o vâslă. Am aruncat-o spre el și am tras cât am putut de tare, dorind să împing colacul cât mai departe. Tot ce am făcut a fost să întorc puțin barca, aducând una din margini lângă Richard Parker.

Voiam să-i dau în cap! Am ridicat vâsla în aer.

Era prea iute. A apucat-o și s-a urcat la bord.

— O, Doamne!

[...] În barcă aveam un tigru bangalez adult de trei ani, care tremura, era ud, pe jumătate mort, gâfâia și tușea. Richard Parker se ridică cu greu în picioare pe prelată. Ochiul îi strălucea când îi întâlniră pe ai mei, urechile și le lăsase pe spate. Era gata de luptă. Capul său era de mărimea și culoarea colacului de salvare, dar avea colți.

M-am întors, am sărit peste zebra și m-am aruncat în apă.

[...]

Richard Parker nu a sărit în apă după mine. Vâsla pe care intenționeam să o folosesc ca o băta plutea. Am apucat-o ca să trag colacul, eliberat de fostul său proprietar. Era groaznic să fiu în apă. Era neagră, rece și involburată. Mă simțeam ca pe fundul unei fântâni care se prăbușea. Apa se năpustea asupra mea. Îmi intra în ochi. Mă trăgea în jos. De-abia puteam să respir. Dacă n-ar fi fost colacul, n-aș fi rezistat niciun minut.

Am văzut un triunghi despicând apa la patru metri și jumătate depărtare. Era înotătoarea unui rechin. M-a cuprins un tremurat rece și lichid. Am înotat cât am putut de repede până la una din marginile bărcii, margine încă acoperită de prelată. M-am urcat pe colac cu ambele brațe. Nu-l vedeam pe Richard Parker. Nu era nici pe prelată, nici pe bancă. Era pe fundul bărcii. M-am ridicat din nou. Tot ce puteam să văd nedeslușit la capătul celălalt era capul zebrei zvârcolindu-se. Pe când cădeam din nou în apă, o altă înotătoare de rechin lunecă drept pe lângă mine.

A. (1 punct: 0,25 p. pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Richard Parker este cuprins de:

- a. teamă
- b. indiferență
- c. resemnare
- d. panică

2. Personajul-narator îl încurajează pe Richard Parker, apreciindu-i:

- a. curajul
- b. calitatea de înotător
- c. perseverența
- d. încrederea în propriile forțe

3. Numele vasului scufundat este:

- a. Ravi
- b. Vishnu
- c. Tsimtsum
- d. Nautilus

4. În barca de salvare se afla:

- a. un colac cu o frânghie legată de el
- b. un fluier
- c. o pasăre
- d. o reptilă

B. (2 puncte: 0,25 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea din text a următoarelor idei, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- 1. Cuprins de panică, Richard Parker este încurajat să înoate până la barca salvatoare.
- 2. Aflat la capătul puterilor, Richard Parker, tigru bengalez, primește, în cele din urmă, un colac de salvare și ajunge în barcă.
- 3. Ca și cum ar fi trăit un coșmar, personajul-narator invocă ajutorul divin.
- 4. După scufundarea vasului, se vede o făptură care luptă să rămână la suprafața apei.
- 5. Aproape epuizat, Richard Parker este încurajat să reziste și să lupte pentru viață.

6. Aflat în pericolul de a fi devorat de tigrul înfometat și luptându-se înverșunat cu valurile, personajul-narator revine în barca de salvare.
7. Văzând că a pierdut tot ceea ce iubise, personajul-narator caută o explicație pentru ce i s-a întâmplat.
8. Apelând la rațiune, nu înțelege de ce nu poate găsi nicio formă de răspuns.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Ilustrează imaginea locului în care s-a scufundat vasul, selectând o structură relevantă din text.
2. Transcrie secvența în care este surprinsă agitația personajului-narator în fața catastrofei.
3. Explică motivul pentru care personajul-narator depune tot efortul ca să salveze tigrul.
4. Prezintă semnificația secvenței „Trebuia să fiu activ. Ceva din mine continua să se agațe de viață, nu dorea să renunțe, voia să lupte până la capăt. De unde aveam acest curaj, nu știu”.

D. (15 puncte)

Presupunând că la opționalul de „Literatură și teatru” ai de interpretat rolul personajului-narator aflat în situația relatată în textul-suport, construiește-ți într-un text, de maximum 30 de rânduri, un monolog din care să reiasă motivul implicării tale în această experiență trăită la limită, alături de tigrul Richard Parker.

În redactarea textului, vei avea în vedere formularea a două argumente care să îți susțină punctul de vedere, valorificând experiența ta culturală.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

Aventurile unui biolog în jungla Amazonului.

Alexandru Stermin, în căutarea sensului vieții: „Oamenii din trib trăiesc în Rai“

de Remus Florescu

Alexandru Stermin a căutat răspunsuri la marile enigme care i-au bântuit pe oameni dintotdeauna – moartea, sensul vieții, libertatea, dragostea – în biologie, teologie, filozofie, psihologie. O parte din răspunsuri le-a găsit în știință, în cărți, iar o altă parte, în aventurile sale din junglă.

La 30 de ani, românul Alexandru Stermin și-a împlinit visul de a călători în jurul lumii. A plecat din „tribul“ lui, comunitatea din Viștea de Sus, Țara Făgărașului (Brașov), la Cluj-Napoca, la studii, pentru a-și găsi rostul în viață.

Îmblânzirea bivoliței

La un deceniu de la debutul său ca explorator al junglei, dar și al marilor întrebări care îi frământă pe oameni dintotdeauna, Alexandru Stermin povestește pentru „Weekend Adevărul“ întâmplările și aventurile care l-au format și l-au îndreptat spre viața pe care o are acum.

„Eu am crescut la țară și am stat foarte mult în jurul bunicului meu care a îngrijit animale. Lua viței, îi creștea de când erau mici și-i învăța la jug, că oamenii lucrau mult atunci cu animalele. Stătea toată ziua cu ei și-i învăța astfel încât – atunci când la un moment dat creșteau foarte, foarte mari, încât era greu să ridici jugul, să-l pună pe spatele și pe gâtul lor – își luau singuri jugul“, povestește tânărul biolog.

Bunicul său era foarte cunoscut în Țara Făgărașului pentru metoda lui de a învăța boii să-și pună singuri jugul. „Era boar, dar pe lângă asta, el creștea și bivoli, care erau tot timpul mai sălbatici, mai nărași. Țin minte că era o bivoliță care împungea oameni pe stradă și, la un moment dat, bivolița asta m-a atacat și pe mine. Eu am fugit înspre o vecină, care m-a salvat. După

aia, părinții mei au zis că trebuie să vindem bivolița, că nu se mai poate, că omoară copiii“, istorisește el.

La câteva zile, într-o dimineață, Alexandru l-a văzut pe bunic cum și-a urcat bivolița într-un camion și dusă a fost: „A vândut bivolița“. A doua zi însă, oamenii cu camionul s-au întors acasă. „Au zis că n-au putut să dea bivolița jos din camion. Între timp, ea fătase. Vedeam bivolița legată, bătută și scotea aburi pe nări. Bunicul meu s-a dus la ea, a liniștit-o, a dezlegat-o și a dus-o în grajd cu vițelul și le-a dat banii înapoi“.

A doua zi, când a revenit de la școală și nu mai era nimeni prin curte, bunicul l-a luat de mână și l-a dus în grajd. L-a pus să-și bage mâinile într-un butoi cu apă de unde bea bivolița: „Apoi, pe mâini mi-a pus tărâțe și m-a dus așa încet spre bivoliță. Ea s-a întors și s-a uitat la mine, în timp ce scotea aburi pe nări“. „Întinde mâna spre ea“, l-a îndemnat bunicul. „Eu eram încremenit, dar am întins mâinile și bivolița a început să lingă tărâța“. „No, acum, o să vă fie bine. Să mai vii pe la ea și să mai faci asta“, i-a spus bunicul.

Așa s-a împrietenit cu bivolița și de atunci nu l-a mai atacat niciodată. „Țin minte că ne-am dus în bucătărie și bunicul s-a așezat pe un scaun, și, deasupra bunicului, era o icoană cu Sfântul Gheorghe, iar pe bunicu-meu îl chema Gheorghe. Atunci mi-am zis că bunicu-meu e mai tare decât Sfântul Gheorghe, care a omorât balaurul, dar bunicu-meu l-a îmblânzit. Cred că experiența asta mi-a rămas în minte. De fiecare dată când o povestesc, dacă celelalte experiențe cumva se diluează, aceasta e foarte vie“, mărturisește Alexandru.

Astfel, și-a dat seama de faptul că felul în care bunicul său l-a împrietenit cu bivolița este felul în care noi, oamenii, trebuie să ne împrietenim cu natura: „Pentru că are în ea o forță de nestăvilit. Deci nu putem s-o dominăm, dar putem să ne împrietenim cu ea, dacă intrăm într-o relație cumva de armonie cu ea, de respect, așa cum se purta bunicul meu cu bivolițele. Cred că în felul ăsta putem să conviețuim, deoarece cu forța nu se poate“.

<https://adevarul.ro/stil-de-viata/calatorii>

A. (2 puncte: 0,40 p. pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Citește enunțurile de mai jos, extrase din textul dat sau referitoare la acesta. Transcrie pe foaia de concurs cifra asociată enunțului și notează opțiunea ta. În cazul în care consideri că enunțul este adevărat, notează în dreptul cifrei A, iar în cazul în care consideri că este fals, notează F.

1. Alexandru Stermin a studiat la Brașov.
2. Alexandru Stermin povestește despre redactorul editorialului „Weekend Adevărul“, care l-a format și l-a îndreptat spre viața de acum.
3. Atacat de o bivoliță, Alexandru Stermin a fost salvat de bunicul său.
4. Când a întins mâna spre bivoliță, Alexandru Stermin a simțit o bucurie.
5. Natura nu poate fi dominată de oameni, dar le poate deveni prietenă.

B. (9 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Formulează, sub formă de enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Menționează titlul ziarului în care a apărut interviul lui Alexandru Stermin.
2. Precizează gradul de rudenie dintre Alexandru Stermin și bătrânul care l-a împrietenit cu bivolița.
3. Motivează necesitatea armoniei dintre om și natură, valorificând textul dat.

C. (9 puncte)

Exprimă-ți punctul de vedere, în cel mult 20 de rânduri, referitor la interesul pe care îl manifestă tinerii de astăzi, cu privire la căutarea unor răspunsuri despre „marile enigme care i-au bântuit pe oameni dintotdeauna - moartea, sensul vieții, libertatea, dragostea.“

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

(Câte 3 puncte pentru cerințele 1-2; 4 puncte pentru cerința 3)

Privește cu atenție afișul atașat, apoi răspunde la următoarele cerințe:

1. Precizează, într-un enunț, semnificația relației om-natură, așa cum reiese din imaginea de mai jos.
2. Prezintă, într-un enunț, un posibil final sugerat de reacția copiilor în fața pericolului.
3. Explică legătura dintre imagine și titlul: „Aventuri în jungla Amazonului”.

